

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLVI.

Ч. 257. Джерзі Ситі, Н. Дж., п'ятниця, 4-го листопаду 1938.

No. 257. Jersey City, N. J., Friday, November 4, 1938.

VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0907.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УРЯД ВИДАЄ ДАЛЬШІ ЗБРОЙНІ ЗАРЯДЖЕННЯ

ВАШИНГТОН. — Департамент військової флотії зарядив будову нового повітряного корабля „для цілей вишколу, досвіду і розвою“ коштом \$3,000,000.

Департамент відкрив конкурсні пропозиції на будову трьох нових великих військових кораблів. З пропозицій виходить, що будова обійдеться урядові коштом 70 мільйонів доларів. Мають це бути кораблі, які не мають уступати в нічому найкращим військовим кораблям у світі.

ПРЕЗИДЕНТ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ГАЙД ПАРКУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт виїхав з Вашингтону до свого маєтку в Гайд Парку, Нью Йорк.

Президентові донесли про нашептову кампанію проти Лімена, кандидата Демократичної Партії на уряд губернатора стејту Нью Йорк, котрого Рузвельт активно попирає.

КРИТИКУЮТЬ НІМЕЦЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ СПОСОБИ.

НЬО ЙОРК. — На краєвій конвенції для заграничної торгівлі низка бусидників критикувала німецькі способи ведення заграничної торгівлі, головню виміну товарів за товари. Конвенція вибрала комісію для вивчення плану запобігти цьому, щоб Німеччина, набувши тут товари дорогою безпосереднього обміну, виставляла їх негайно на продаж у цьому краю.

ЧУЖИНЕЦЬКІ АГЕНТИ РЕЕСТРУЮТЬСЯ ДАЛІ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стејту ще далі дістає зголошення агентів чужих урядів і агенцій згідно з законом, ухваленим на останній сесії конгресу.

Перечислення реєстрації показує, що ці агенти в Америці представляють 191 чужинецьких начальників.

З ПРОЦЕСУ ЗА ШПИГУНСТВО.

НЬО ЙОРК. — На процесі проти 3 осіб, обвинувачених за шпигунство в користь Німеччини, закидали адвокати оборони, що Ліон Тюру, бувший урядовий агент та важний свідок прокураторії, домагався від обвинувачених хабаря.

Цей свідок під час своїх зізнань вказав між іншим шпигунство з німецькими організаціями в Америці.

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР.

НЬО ЙОРК. — Заходами ньюйорської газети „Дейлі Мирор“ відбувся в середу в Мангтен Сентер так званий Український Вечір. Коло 6,000 осіб дісталися до середини, а коло 5,000 осіб мусили з браку місця звернутися від дверей. Вечір був одною з правильних вистав, які влаштовує згадана газета з наміром дати найкращим групам нагоду виступити на Світовій Виставі в 1939 році.

В групах, що взяли участь у виставі цього вечора, були: Український танцюристичний Клуб під проводом Евгена Патрика; Танець України під проводом Володимира Рибки; Український Танковий Клубок під проводом Михайла Германа; Український Молодечий Хор з Нью Джерзі й Нью Йорку під проводом Степана Марусевича; Група „Гайка“ з Озон Парку, Лонг Айленд, під проводом Теофіла Ольшанського.

Групи представляв майстер церемонії Ник Кені, радіовий редактор „Мирора“ та предсідник „Фовк Фестивелу“.

Всі групи представлялися знаменито й викликали загальне одушевлення.

ПРИЗД СЛАВНОГО УКРАЇНСЬКОГО СПІВАКА ДО АМЕРИКИ.

НЬО ЙОРК. — У середу рано приїхав сюди на англійським кораблі „Квін Мейрі“ широко відомий український оперовий співак Михайло Голінський.

Михайло Голінський відомий як один з найкращих українських співаків. Він співав у різних операх у Великій Україні й у Галичині та за границею України.

ЗАКИДАЮТЬ НИЗКУ СХОПЛЕНЬ ОСІБ ТА ВБИВСТВО.

НЬО ЙОРК. — Федеральні агенти департаменту судівництва кажуть, що їм удалося потрапити на сліди шайки молодих людей, що займалися правильно скопюванням осіб та вимушуванням викупу від своїх жертв. Як членів шайки арештувано: Дмитра Гулу, Вильяма Якініса і Яна Віргу. Федеральна поліція каже, що вони схопили були кілька осіб та добули від них поважні суми як викуп. Між іншими, каже поліція, вони викрали були будівельного бизнесмена Артура Фріда, зажадали від нього височеного викупу, а як його не дістали, вбили його, а потім тіло спалили в печі в Українському Домі в Нью Йорку.

Арештованих віддано вже стејтовій прокураторії для поставлення їх на суд за схоплення осіб і вбивство.

ДО ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНИЦЬ ЗГОДИ БРАТСТВА

Як Вам уже відомо, 30-го вересня 1938 р. вийшла в життя злука Згоди Братств з Українським Народним Союзом. Тимсамим, починаючи від 1-го жовтня, Ви стали членом найбільшої української заповомогової організації, У. Н. Союзу.

Вас прийнято в ряди організації, яка налічує тепер понад 32 тисячі членів і має понад 5 мільйонів доларів маєтку. Як член У. Н. Союзу, Ви будете користатися тепер з тих усіх привілеїв, які У. Н. Союз признає всім своїм членам. Ці привілеї, без порівняння, будуть далеко більші від тих привілеїв, з яких Ви користали, будучи членом Згоди Братств. Та, не зважаючи на ті збільшені привілеї, Ви не будете платити вищої вкладки. Ваша вкладка останеться та сама, яку Ви досі платили в Згоді Братств.

Згадуючи про те, ми віримо, що Ви будете оцінювати як слід ті користі, якими Вас наділяє У. Н. Союз, і ту свою оцінку зазначите відповідною працею для дальшої розбудови нам усім спільної організації, У. Н. Союзу.

Ми вітаємо Вас у рядах нашого членства, а при тій нагоді звертаємося до Вас з одним проханням. Ми певні, що Ви маєте знайомих, маєте приятелів, які ще не є членами У. Н. Союзу. Ми певні, що й серед Вашої ближчої родини знайдуться такі, що ще не належать до У. Н. Союзу. **ОТЖЕ ПРИЄДНАЙТЕ ІХ ДО У. Н. СОЮЗУ.** Приложіть своїх рук, своєї праці до того, щоб наша Союзова родина шораз більше кріпшала й зростала в силу.

ЗА ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ У. Н. СОЮЗУ:

М. МУРАШКО, головний предсідник.

Д. ГАЛИЧИН, головний секретар.

ЕТНОГРАФІЧНА КАРТА ЗАКАРПАТТЯ.

На основі рішення Німеччини й Італії, проголошеного 2. листопаду ц. р. у Відні, проведено нову південну границю між Закарпаттям і Мадярщиною. Нова границя йде на північ від міста Ужгород і Мукачів, на південне від міста Севлюш аж до пункту, де стрічаються границі Закарпаття, Румунії й Мадярщини.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД У ПІДЗЕМНІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

Коли сотки людей ждали на поїзди на стації підземної залізниці Бі-Ем-Ті на Гренд Стріті у Брукліні у вівторок, коло 5 години зполудня, два злодії напали на 35-літнього Джеймса Мекінтоша в умивальній залізничній та зажадали від нього грошей, а як він не захотів їх віддати, постріляли його й утекли. Ранений у плече Мекінтош заволодів до аптеки над стацією, казав собі завинити рану й повідомив поліцію.

ПАЧКУВАЛА ОПІЙ У ГУДЗИКАХ.

Лондонська поліція стала від якогось часу пильно обсервувати одну дуже елегантну й гарну вірменку, яка відбувала

часті подорожі між Лондоном, Кале і Парижем. Вірменка перебувала постійно в найелегантнішій товаристві і мала при собі завжди більшу готівку. Обсервація поліції довела до дуже цікавих вислідів. Виявилось, що ця красуня пачкувала опій. Ще цікавішим був факт, що опій пачкувала вона в гудзиках костюму.

ПІВТОРА РОКУ АРЕШТУ ЗА ПОБИТТЯ ЖІНКИ.

Городський суддя в Зборові засудив нещодавно на півтора року безоглядного арешту Юсифа Николишина з Харбурної за те, що Николишин вбив по лицю свою жінку Євдокію. Николишин апелював і золотівський суд як апеляційний змінив присуд і інстанції на гривну у квоті 100 злотих.

БЕЗБОЖНИЦТВО ЯК „НАУКА“.

Починаючи від 1939 року, в СССР впровадять у всіх школах „науку“ безбожництва. В зв'язку з цим „Педагогічний інститут для підготовки вчителів безбожництва“ укладає лісти викладачів цієї „науки“. Одночасно донедавна антирелігійне видавництво в Москві видало збірку карикатур на Бога і визначніших християнських святих.

НАСЛІДКИ ТЕРОРУ В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

Знавець внутрішньої ситуації в СССР, французький генерал Нісель, оголосив у французькій пресі статтю про збройні сили СССР. В статті подає автор табелю втрат червоної армії впродовж останніх двох літ внаслідок терору. Отож з 5 маршалів, що їх мала советська армія тому 2 роки, розстріляно 2, з 15 командантів армії згинуло 12, а з 57 начальників корпусу розстріляно 43, з 186 командантів дивізій розстріляно 122, з 16 політичних комісарів армії розстріляно 14.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ: ПОРАХУЙТЕ, СКІЛЬКИ МІСЯЦІВ, ТИЖНІВ, ДНІВ ДІЛИТЬ НАС ВІД УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ, СЕБТО 18. ЧЕРВНЯ 1939 Р., НА СВОТОВІЙ ВИСТАВІ В НЬО ЙОРКУ.

UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASSOCIATION
P. O. Box 1014, Church St. Annex, New York, N. Y.

Чеки й поштові перекази виписувати на ім'я:
NICHOLAS MURASZKO, Treas.

РОЗШАРПАЛИ ЗАКАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Навіть Ужгород попав у мадярські руки.

ВІДЕНЬ. — Представники Німеччини й Італії видали свій остаточний засуд, яким приділено до Мадярщини багато територій зо Словаччини і Закарпатської України. Закарпатська Україна втратила всю свою плодучу частину, wraz з усіми головними містами, це є Кошицями, Мукачевом і столицею Закарпаття, Ужгородом. Залишилися для Закарпатської України тільки гористі, неплодучі околиці, з малими селами. Закарпатська Україна відтепер не матиме навіть залізничного połącнення з рештою Чехословаччини, а то тому, що одинокі залізничні połącнення забрала Мадярщина.

Таке то „самовизначення“.

На основі перепису населення в 1930 році Ужгород мав усього 26% мадярів, а поперх 40% українців. Решту творили інші національності, як жиди, чехи і словаки. Мукачів мав 58% українців і 18% мадярів. Проте тепер ті міста, wraz з чисто українськими околицями, які мали ще більший відсоток українського населення, припали мадярам. Як доносять чужі кореспонденти, українці завзято боролися, щоб дістати ті міста, але програли, тому, що за мадярами виразно стояла Італія. Німеччина мусіла уступити, щоб не зражувати собі Італії й Мадярщини.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД ПРОТЕСТУЄ.

ПРАГА. — Хоч усі зацікавлені в тій справі сторони заздалегідь згодилися прийняти виїсності вирішення Німеччини й Італії в чехословацьким і мадярським спорі, то проте чехословацький уряд тихо за протестував проти того несправедливого вирішення. Українські і словацькі газети прийняли це рішення з боєм, а чеські — апатично. Останні говорять, що остали території Закарпаття такі вбогі, що вони готові стати тягаром для решти республіки.

МАДЯРИ РАДІЮТЬ.

БУДАПЕШТ. — На вістку про вирішення у Відні мадяри стали по всім краю справляти голосні торжества і почали вибухово радіти. Вони вважають це своєю повною перемогою, хоч за разом говорять, що їх домагання ще не вповні задоволені, і що вони будуть далі домагатися цілого Закарпаття та спільних границь з Польщею. Юрби мадярського народу вдавалися по черзі до німецького, до польського та до італійського консулату і там справляли овації консулам згаданих держав. Найбільшу овацію справили італійському консулеві і Мусолінієві, якого великий образ несли перед собою. Польський консуль сказав до юрби, що Польща далі хоче сусідувати з мадярами. Призані території мадяри зачнуть окупувати наступної суботи і ступнево займуть їх до чергового четверга.

ПОЛЬСЬКИМ ГІЕНАМ І ЦЬОГО МАЛО.

ВАРШАВА. — Польські газети висказують своє незадоволення, що їх пропозиції віддати ціле Закарпаття мадярам у Відні не взяли під увагу. Всежтаки польські газети висказують радість, що мадярам припали бодай усі більші міста. Заразом урядові польські газети повідомляють, що справа Закарпаття ще таки в цілості не вирішена. Бо дотепер вирішили тільки етнографічне питання, а описля приїде на чергу політичне й економічне. Тоді ціле Закарпаття припаде мадярам, говорять вони. Бо передвісім границь автономної закарпатської одиниці Польща не загарантує, а хто буде тоді її обороняти, коли вона навіть не має залізничного połącнення з рештою Чехословаччини? Далі приїде на чергу економічне питання, в якому викажеться, що Закарпаття не вслі себе виживити і тому муситиме влучитися до Мадярщини, з якою воно звязане економічно.

ПОЛЬСЬКІ ТЕРОРИСТИ ПРАЦЮЮТЬ НА ЗАКАРПАТТІ.

ПРАГА. — Чехословацький урядовий комунікат говорять, що з польської сторони перейшли в Закарпатську Україну 150 польських терористів, щоб викликувати там заколот і повстання. На гурт тих терористів, зложений з 30 осіб, попав відділ закарпатської жандармерії. Між ними вивязалася боротьба, в якій згинули два закарпатські пограничні сторожі і ранено двоє жандармів.

ІТАЛІЙЦІ ПОХВАЛЮЮТЬ РІШЕННЯ.

РИМ. — „Голосник Мусоліні“, Вірджініо Гайда, помістив статтю, в якій похваляє рішення у Відні та говорить, що тим рішенням мадяри дістали всі свої основні жадання.

РАТИФІКАЦІЯ АНГЛІЙСЬКО-ІТАЛІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

ЛОНДОН. — В англійським парламенті ратифіковано англійсько-італійський договір, який між двома названими краями установляє миролубні відносини. Не звертаючи уваги на критику, за ратифікацію голосувала переважна більшість послів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожен зміну адреси платиться 10 центів.

Address: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РІШЕНА ДОЛЯ

Німеччина й Італія проголосили своє рішення долі Закарпаття. Рішення запало правдоподібно давніше, але проголошено його вчорашнього вранці в палаті Бельведері у Відні в середу ввечері.

Рішення задержує „Карпатську Русь“ як автономну частину Чехословаччини. Значить, польсько-мадярські плани розібрати Закарпаття, щоб мати спільну границю, не здійснилися.

Цю автономну державу Закарпаття значно об'єктивно на користь Мадярщини. Українцям осталося лише північна частина без великих міст, без залізничних шляхів, назагал невражній гірській околиці. Найбільше місто, що його оставлено українцям, це Севлюш, котре при останнім переписі не мало й 10,000 мешканців.

Нова границя не відповідає зовсім етнографічній границі. Себто, при накреслюванні нової границі не брано під увагу факту, що такою границею забирається під Мадярщину околиця, в котрій мадяри становлять лише незначну частину населення. До Мадярщини відійшли поважні простори землі, заселені більшістю немадярів.

Найкраще це видно на столиці Закарпаття, Ужгороді. За останнім переписом населення, в тому місті українці, що правда, не становили більшості, але вони були найбільшою національною групою, бо мали близько 41 процентів населення. Цей перепис був у році 1930, а від того часу розмірне число українців Ужгороду певно не зменшилось, але зросло, і можливо, що нині українці там мають уже справжню більшість. Не зважаючи на те, Ужгород віддано Мадярщині, хоч у місті за цим останнім переписом було лише несповна 27 процентів мадярів, а від цього перепису розмірне число мадярів певно не зросло, але зменшилось. До того за мадярів уходили там певно не мадяри по расі, але люди немадярських рас, різного роду мадярони, що в однаковий спосіб вважали свої інтереси з пануванням мадярської нації.

Ще гірше порушено принцип самовизначення через віддання Мадярщині округи Мукачева, де при останнім переписі була рішуча більшість українців, що сягала до 56%, себто майже дві третини, а де за мадярів не записалося при останнім переписі на кожну сотку навіть 20 осіб.

Коротко кажучи, Закарпаття, на основі цього рішення, це автономна країна незможних гірських околиць, позбавлених торговельних, культурних і комунікаційних осередків. Рішення засуджує Закарпаття на економічне, культурне й політичне нищення.

Карель Чапек.

КИЛИМ ІЗ ПТАХАМИ

(4)

Чуєте, я з тих сходів зіхав, наче хлопець. Я був би ревів зо злости та жалю, та що я мав робити? І знов я цілий рік ходив до пані Северинової. За той час Аміна ще більше потовстіла і майже зовсім вилінула. За рік знову пані Занелі вернулася. Тепер я вже зрезигнував і зробив щось таке, чого я, як збирач, повинен би соромитися до смерті: я післав до неї мого товариша, адвоката Бімбаля — він такий ніжний, а має вуси, яким завдячує безмежне довіря жінок — щоби той поважаний пані давав за той килим із птахами якунебудь розумну суму. Я тимчасом ждав далі, схвилюваний, наче наречений, що має дістати відповідь. За три години викотився той Бімбаль із хати та втирав собі піт. Ти драбе, кричав на мене, я тебе вдушу! Відкіля я до того приходжу, щоби задля тебе три години слухав історію родини Занеліх? Та щоби ти знав, кричав мстиво, того килима не дістанеш! Сімнадцять Занеліх на Олышанах повернулося би в гробі, колиб ця родина пам'ятка мала прийти до музею! Ісусе Христе, ти мені дав бобу! І з тим лишив мене.

Та знайте: коли чоловік убає собі щось у голову, то за раз так того не пустить. Ко-

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА

Радісні величні хвилини переживали вчора, 10 жовтня (в понеділок), українці в Польщі. Та що в Польщі? Певно на цілому світі; всюди там, де гомонить українська мова, де живе хочби іскорка національної свідомості, де, притрушене попелом історичних незгод, жевріє хочби тільки підсвідоме бажання святкувати триумф української нації.

Хуртовина, що звійалася над середньою Європою в останньому часі, перекинула вже добре запам'ятану сторінку історії й показала надійний образець: Великого Сподіваного. На блеск цієї картини засвітилися палким вогнем очі кожного українця, задрижали нерви, зрошуючи обличчя самохітними слезами радості й остраху. В серці й мізку кожного українця з'явилася велика оживляюча надія; кожний відчув достойність української нації.

Цей на крилах воздушної хвилі прийшла чарівна вістка: Закарпатська Українська Держава. Тієї частини, що її ми звикли були безнадійно гласкати ласкавим теплим словом, як людину, що її чорний кінець у віці зазирає. Це сталося в українському організмі переміна, що відроджена й оживлена частина пророчить світлий день Воскресення України. Рознеслися величній мрії про здійснення казки про сплячу царівну. Це в нагороду за кількадечну тривогу й непевність; це вимовний доказ перед нашими очима, що кожна частина важна, що кожна може започаткувати велике діло, але те діло може заіснувати тільки на рідній землі.

Це дар за органічну працю пригнобленого народу на всіх царинах, працю, що своїм подихом зрушила карпатські зори та оживила гірських орлів духом хотіння, вірою в силу й невідхильність історичного присуду.

І може ще поспіляться відклики від того присуду; може ще по кутках, чи і явно, почувоме нездолану критику того присуду; та всеж таки він став

духовою передишкою у важких змаганнях нації з пекельними силами зависти й страху сусідів; він став товчком до викреслення ще більшої напруги в тому напрямі, щоб над Україною засяла негасальна зоря величчя й могутності.

Невимовне зворушення опанувало всіх нас, а заразом тремтіння на згадку чорних зазіхань. Ті, що кржогого говорять про страшну кривду, заповідну великодержави зприводу відлучення невеличкої заолзанської землі і радіють із направи тієї кривди по 20 літах; ті, що сотками років знущалися над нашими карпатськими верховинами, відрираючи їм рідне обличчя та переводячи їх на нуждарів — для свого багатства й розтратності — закричали в один голос: хочемо спільної межі з собою, межі, що має заорати шматок тіла України. І наставилися на цей шматок з кігтями й гострими зубами, бо „не сміє стати за Карпатами виліггарня українцям“. Ми повинні зникнути з лиця землі тому, що хтось нас боїться; хоч бозна дитина розумніша, бо з перестраху... втікає від лянчого предмету.

Тому, коли українські серця, об'єднуються в той час у піднесений молитві, то заразом тремтять перед завтрішнім днем, бо покищо не встані інакше допомогти пробудженій частині України, як тільки духом, як тільки найгарячішим бажанням. І якщоб саме бажання вистарало, то воно таке сильне, що від нього всі ворожі сили розлетілись би.

Наслухують радія інтелігенти по домах і селяни по читальнях, розривають собі чашоспи, що вспіли дійти до рук перед цензурою, нашіптують собі взаємно те, що як невідхильне прийде наповне їхні груди. Горять освітлені святаюрський собор, палахкотять у ньому світла, а серця народу горять таким полум'ям бажання, що від нього мусить громовиною струнутися воля закарпатців і стати Чиним, що як твердий непо-

рушний стовп зарисовує принайменше одну межу Соборної України. Ніколи ще наряд так скуплено не співав гимну молитви „Боже Великий“. А відруховий похід у Львові з юрської гори під мадярський консулат вийшов як самозрозумілий вияв однозгідності думки.

В таку світляну хвилину годі напускати тінь зневіри. Але як-

щоб чорні сили світу забажали від нас ще раз і ще одної жертви, то глибока віра в немирність українського Духа повинна нам дати силу мужної видержливості й охоту найбільшій жертвенній відданості для справи, що мусить бути найяснішим дороговказом для кожного українця.

Львів, 11/Х. 1938.

Лев Ясінчук.

„ПРИЯТЕЛІ“ УКРАЇНИ В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ

Не перший рік виходить у Варшаві „Бюлетен Польско-український“, як тиждень, присвячений українським справам. Не таємниця, що цей тиждень видається за польські державні гроші не так для поляків, як для українців. В польській пресі про цей „Бюлетен“ майже ніколи нічого не пишеться, голосу польських „українофілів“ з „Бюлетену“ ніде не чути. Але для „оброблення“ деяких найважливіших тижневиків пана Влодзімежа Бончковського дуже зручно редагується. Тут знайдете й критику польської урядової політики „на креслах“, тут і переклади з українських поетів польською мовою, також подається огляд українського економічного та культурно-політичного життя.

„Бюлетен“ рішучо і безкомпромислово обстоює „самостійну українську державу над Дніпром“. Які кордони буде мати та держава, про це „Бюлетен“ мудро мовчить. В кожному разі, редактор „польско-українського бюлетену“ хоче, щоб майбутня незалежна Україна „над Дніпром“ не була великою державою. Пан Бончковський пише в „Бюлетені“ з 2. жовтня 1938 року, що та Україна має бути „державою середньої величини“. Це дуже цінна заява. Франція з її 40 мільйонами людності м звикли вважати за великодержаву. Теперішня Польща зо своїми 33 мільйонами населення (більше як третина цього числа — поляки) має претенсії на вели-

кодержавність („моцарство-воєць“). Очевидячки, та Україна „середньої величини“ уявляється польському „українофілові“ в кожному разі меншою ніж Польща.

Щоб українці, боронь Боже, не дійшли до думки, що Україна буде, мусить бути великодержавою, з границями від карпатських гір і до Кавказу, наші польські „приятелі“ вже тепер намагаються різним способом ту Україну вкоротити. На сході, за Доном, вони хотіли б мати якусь фантастичну „козакію“, щоб нащадки запорозьких козаків на Кубанщині не прилучилися до Великої України. Загарбавши великі простори української землі на заході, польські імперіалісти не миряться з думкою, що ці землі доведеться таки віддати їх законному господареві — українському народові.

Найвиразніше бачимо „щирість“ польських „приятелів“ щодо України в такій малій, на перший погляд справі, як Закарпатська Україна. Польський „Бюлетен“ хотів би, щоб Словаччина відділилася від Чехії і прилучилася до Угорщини. Польські журналісти потішають словаків майбутньою автономією в межах Угорщини та ще тим, що словакам не буде страшна мадяризація, бо вони, мовляв, національно свідомі. Всю цю софістику „Бюлетен“ розводять на те, щоб довести до спільної польсько-угорської границі. Як же доказати, що також українське Закарпаття має пі-

ти під мадярське панування? Тут „Бюлетен“ пускає перед очі наївних читачів такого „жука“:

„Українці не роблять назагал ілюзій з того, що прилучення Закарпатської України до Угорщини було б майже однозначне з її далекойдучою мадяризацією, і в кожному разі означало б ліквідацію дотеперішніх форм національного життя і знеможливлення їх творення в будучності“.

Сказавши просто, польський тиждень визнає, що в Угорщині українцям загрожувала неминуча національна смерть. „Бюлетен“ не хоче признатися, що ліквідацію українців за Карпатами він уявляє за вигідну і для Польщі. Ні, поляки йдуть так далеко, що відважуються твердити, що залишення закарпатських українців на поїд мадярам є в інтересі утворення „української держави над Дніпром“. Хід польської думки такий: спільний польсько-угорський кордон підсилював би проти-советський блок в середній та в східній Європі. Українці, щоби притягнути на свій бік поляків й мадярів, повинні пожертвувати Польщі свої західні землі, а Угорщині Закарпаття, бо тільки при цій умові поляки й мадяри допоможуть українцям будувати „незалежну державу над Дніпром“.

На ці ласкаві слова польської новочасної сирени може бути лиш одна відповідь: знаємо, панове, чому вам так очі коле українське Закарпаття. Польща боїться, що на тій частині української землі на решті утвориться нормальне, вільне національне життя. Поляки бояться „зарозного прикладу“ для українців під польським ярмом. З цього випливає, що польські декламатори про українську державу „над Дніпром“ пусті слова, обчислені на прокляття. Навіть маленької автономної Закарпатської України поляки так злякалися, що проливають українську кров на вулицях Львова, кров людей, що висловили свої симпатії до українського руху на Закарпатті. Чи може така Польща бажати собі утворення незалежної України над Дніпром, коли вона з жахом дивиться на зародок автономного устрою в Закарпатській Україні?

Панам редакторам „Польсько-українського бюлетену“ можемо порадити, щоб вони вже нарешті перестали вважати українців за якихсь недотеп, що не бачать польських хитрощів. А про „українофільство“ польських панів із „Бюлетену“ можна сказати, відомим реченням:

„Рятуй нас, Боже, від таких приятелів, а вже з ворогами ми дамо собі раду самі“.

Д. М.

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ,
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В
„СВОБОДІ“, ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ“.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ СТРЕЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ Й ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКР. НАЦ. ТОВАРИСТВ МІСТА НЬО ЙОРКУ
ВІДБУДЕТЬСЯ

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

ПРОГРАМА: НАДЗВИЧАЙНО ЦІКАВИЙ І ОРИГІНАЛЬНИЙ ЖИВИЙ ОБРАЗ З ЛИСТОПАДОВИХ ДНІВ, УКЛАДУ АРТИСТА КУЧМАКА; СОЛЬОСПІВ ПАНІ ГРЕБЕНЕЦЬКОЇ; УКРАЇНСЬКИЙ СТРУННИЙ КВАРТЕТ Р. ПРИДАТКЕВИЧА; ХОР МОЛОДІ ПІД УПРАВОЮ С. МАРУСЕВИЧА; ПРОМОВИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ Д. ГАЛИЧИНА, А АНГЛІЙСЬКОЮ М. ПІЗНАКА. ПРИ ФОРТЕПІЯНАХ ПАНІ ЛЯХОВИЧ І ПАННА СТЕТКЕВИЧ.

6-ГО ЛИСТОПАДУ 1938 Р.

8. ГОД ВВЕЧІР

у Washington Irving High School, Irving Place, between 16th & 17th Street, NEW YORK CITY

3 ДНЯ

ПОЛЬСЬКЕ ШМАТАЛАЙСТВО.

Телеграми з тих українських земель, що мали прокляття попасти під панування модерних варварів, поляків, в останніх днях дуже сумні. Польська армія, озброєна в крісі, гармати, скоростріли, гази та всякого роду іншу зброю, „попсується“ на українським населенні, яка то вона „відваж-на“! Сунуть розгукані „рицери“ на українське безборонне село і радіють у своїх „шляхетських“ серцях, коли селянські жінки, старці і діти перелякані втікають перед ними що сили десь у ліс, чи в гори. А коли не можуть утекти, то являються перед ними тремтячи-зо страху й з наповненими жахом очима.

ПОЛЬСЬКЕ „РИЦЕРСТВО“.

А польський воєк, озброєний по зуби, радіє в своїм серці, мовляв: „Дивіть, як вони нас бояться!“

Так, польський „героїзм“ здатний тільки на те, щоб знущатися над безборонним населенням, над жінками, старцями, дітьми, які нікому нічого не завинили, які від світу бажать тільки одного: дрібки спокою, щоб можна було у правляти святу землю і її полями не лише себе кормити, але й цілу зграю чужих галапасів.

І нападають польські „хоробрі“ воєки на те безборонне населення, скликають його на середину села чи містечка і по черзі починають усіх тяж-

ко бити буками, піхвами від шабел, або прикладами від крісів. І стогне невинний український нарід з болю і захилюється власною кров'ю. А новітні варвари радіють; їх серця наповнені невимовною радістю, що, мовляв, вони можуть катувати людей, скільки хочуть, а з боку катованих не грозить їм найменша небезпека. Так, у таких випадках польська „шляхетність“ не знає меж.

ТА ІНАКШЕ З ТИМИ, ЩО МАЮТЬ СИЛУ.

Та хто в часі війни мав нагоду бути в Ріднім Краю, той пригадує собі інші сцени. Той пригадує собі, як ті „рицери“ втікали перед Українською Армією, що розпочала чортківську офензиву. Важко було тоді знайти тих „рицерів“. Вони появились шойно тоді, коли українців не стало набоїв. Втікали також польські „рицери“ перед кавалерією Буденного. Так втікали, що шапки губили...

Але тоді вони мали перед собою озброєних людей. То було „до іншого“. Зате тепер вони мають перед собою переляканих на смерть безборон-

них жінок, старців і дітей. Тепер їм небезпека не грозить. Отож чому не погуляти? Чому не дати волі своєму „рицерському“ поривові? Чому не бити безборонних так, щоб їм з уст струмочками спливали крові? Чому не нищити їх хат, будинків та цілого дорілку? Та цеж так гарно для польського „героя“ дивитися, як безборонна жінка в німій закамінній дивиться, як той дорібок, заподадливо і мольно складаючи ціле життя, йде з вогнем. Терпіння безборонної жінки справляє садистичну насолоду польському „шляхетному“ серцю. Чомуж тоді не вчинити собі тої насолоди? Адже чоловік живе на те, щоб радіти!

ХТО ТАКІ ПОЛЯКИ?

І подумати тільки, хто такі поляки. Що вони за одні? Цеж маленький і мізерний собі народець. Їх буде щось поперх двадцять мільйонів. І замешкують вони піскові території, які не творять багатства ні наверх, ні не мають їх унутрі.

І цей маленький, мізерний народець, який властиво повинен у себе плекати велику пошану до трудолюбності і

промисловості, як це роблять швайцарці, а також повинен плекати почуття ошадності і матеріальної скромності, як це роблять шотландці, — цей паршивенький народець плекає в себе почуття буття, почуття „застав сен, а постав сен“, почуття „шляхетці на загрозде равни воеводзе“. Цей паршивенький народець, замість того, щоб шукати приязни серед своїх сусідів, провоює їх усіх, провоює їх поневолювати, ображати їхні найсвятіші почуття, а навіть нищити.

ЩО ДІЄТЬСЯ В ПОЛЬЩІ?

Зрозуміло, що та бутність поляків витискає з себе такий бандитський уряд, який переводить „пацифікації“ та катуює цивільне безборонне населення. Та, фактично, той польський уряд і ціла державна структура Польщі дуже слаба. Вона побудована на глиняних ногах. І найменше потрясіння може обернути ту будову в руїну.

Бо армія це ще не все. Армія має справжню силу тільки тоді, коли за нею є цілий нарід, і то чесний, працьовитий, ошадний, і заможний нарід. Армія представляє силу лиш тоді, коли воєки горять великими ідеями і знають, що йдуть на смерть в ім'я чогось величнього, а не в ім'я розбою.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ.

А цих великих ідей у польській армії нема. Вона знає, що живе для розбою, і хоч нині фактично ще нема війни, то вона вже тепер, у мирних часах, займається розбоем, „пацифікуючи“ безборонні українські села.

Крім того все польське населення є здеморалізоване. Та частина польських громадян, яка щось продукує, щось творить, знаходиться в погорді польської правлячої касті. Ми добре памятаємо, як минулого року польські селяни викликували повстання проти власного уряду і в тім повстанні згинули 500 польських селян. Також знаємо добре, що більшість польського населення незадоволена з нинішнього режиму; майже всі польські політичні партії, з винятком державної та деяких чужих, у годовецьких, рішили не брати участі в надходжених виборах.

Польська суспільність розколена, розсварена. Бо такий є на світі закон, що злодії найскорше сваряться над розділом добичі. Польща нині слаба держава. Переводячи „пацифікації“ на українських землях, вона грається з вогнем. Вона провоює українське населення до чину, провоює його до такої роботи, яку воно повинно було зробити вже давно...

У. Галичін в цілому світі від 1867

ПРОТОКОЛ

з нарад головного виконавчого комітету У. Н. Союзу, які відбулися 22-го жовтня 1938 року в головному канцелярії У. Н. Союзу під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Сіті, Н. Дж.

На зборах були присутні: головний предсідник М. Мурашко, заступник Головного предсідника Г. Герман, заступник головного предсідника Марія Малевич, головний рекордовий секретар Д. Галичін і головний фінансовий секретар-касир Р. Слободянін.

Головний предсідник відкрив наради в 10-тій годині рано та предложив для погодження і вирішення отсі справи:

Купно бондів. Постановлено закупити такі бонди: Юнайтед Стейтс Трежері 2½% за \$175,000; Мішген Консолідейтед Гез Ко., 4% за \$195,000; Голф Стейтс Ютілітіс 4% за \$61,360; Огайо Повер Ко., 3¼% за \$5,075.

Продаж бондів. Рішено продати отсі бонди: Дітройт Сіті Гез 6% за \$52,500, за які заплачено \$49,850; Нью Йорк Сіті Корп., 3½% за \$61,975.20, за які заплачено \$62,000; Юнайтед Стейтс Трежері 2½% за \$102,320.31, за які заплачено \$100,000; Індіанополіс Повер енд Лайт 3¼% за \$19,027.80, за які заплачено \$18,000; Пасифік Гез енд Електрік 3½% за \$41,334, за які заплачено \$40,941.25; Толідо Едісон Ко., 3½% за \$32,827.20, за які заплачено \$32,480; Вестчестер Лайтінг Ко., 3½% за \$25,958.72, за які заплачено \$25,562.50; Бофало Дженераел Електрік Ко., 4½% за \$14,457.30, за які заплачено \$14,430.

Моргеджі. Рішено уділити перший моргедж у сумі \$7,000 на реальність Т. Кушніра, 20 Вудсон евеню, Джерзі Сіті, Н. Дж. Також постановлено інвестувати \$37,099.76 у забезпечених і державою запоручених моргеджах.

Перебрання реальностей на власність У. Н. Союзу. За не-плачення міського податку та відсотків від моргеджу рішено перебрати на власність організації реальність під ч. 63 Тенефлай Ровд, Енгелвуд, Н. Дж., на якій був моргедж у сумі \$8,740.58, і реальність під ч. 208 Ворен Стріт, Джерзі Сіті, Н. Дж., Анни Гончар і Івана Корчака, на якій то реальності був моргедж у сумі \$7,000.

Продаж реальностей. Рішено продати перебрану реальність під ч. 63 Тенефлай Ровд, Енгелвуд, Н. Дж., за \$8,600 го-тівкою.

Злука Згоди Братств з У. Н. Союзом. Стверджено, що злука Згоди Братств з У. Н. Союзом увійшла в життя з днем 30-го вересня 1938 р. Всі правосильні члени Згоди Братств по присланні своїх теперішніх грамот до головної канцелярії У. Н. Союзу отримають грамоти, видані У. Н. Союзом. З днем 1-го листопаду кожний бувший правосильний член Згоди Братств є обов'язаний платити вже вклади до каси У. Н. Союзу за посередництвом своїх відділів.

Справа оборони Закарпатської України. Головний предсідник переповів коротко, що зроблено заходами У. Н. Союзу в справі оборони прав нашого народу на Закарпатті. Крім висилки численних телеграм до урядів великих держав У. Н. Союз має також свого представника в Європі, який веде відповідну акцію при помочі радій, преси, переговорів та предкладувань маторіалів офіційним чинникам ріжних держав у справі Закарпаття.

Збори закінчено в 6-тій годині вечір.

Д. Галичін, гол. рек. секретар.

П. СТАСЮК

ПОРУЧАЄ СПЕЦІАЛЬНІ ЦІНИ В ПЯТНИЦЮ І СУБОТУ:

ШИНКИ
ВУДЖЕНІ

ЗАДНІ

22 цнт. фунт

КОВБАСА

КРАЯНА

32 цнт. фунт

ШИНКИ

СВІЖІ

ЗАДНІ

20 цнт. фунт

КОВБАСА

СІКАНА

23 цнт. фунт

СОЛОНІНА

ПАПРИКОВАНА

13 цнт. фунт

КОВБАСА

СВІЖА

НЕ - ВУДЖЕНА

22 цнт. фунт

Л о й н
о ф ПОРК

(в цілім кавалку)

19 цнт. фунт

КИШКИ

КАШАНІ

АБО РИЖОВІ

13 цнт. фунт

Капуста
квашена

3 центи фунт

СОЛОНІНА

СОЛЕНА

В ЦІЛІМ КАВАЛКУ

9 цнт. фунт

СМАЛЕЦЬ
(ТОПЛЕНИЙ)

10 цнт. фунт

ШИНКИ

ВУДЖЕНІ

(ПЕРЕДНІ)

18 цнт. фунт

ВЕПРОВІ
ГОЛОВИ

4 цнт. фунт

Вуджений
Тендерлойн

29 цнт. фунт

НІЖКИ
Вепрові задні

4 цнт. фунт

Вудженка

До смаження

(bacon whole strip)

21 ц. фунт

ІМПОРТОВАНІ ШИНКИ:

4-ФУНТОВІ ПЕРЕДНІ \$1.50

2-ФУНТОВІ ПЕРЕДНІ 75 ЦНТ.

ШИНКИ ПЕРЕДНІ 8 ДО 10 ФУНТІВ 30 ЦНТ. ФУНТ

124 FIRST AVENUE, NEW YORK CITY

ФІЛІІ

628 — 5th AVENUE

SOUTH BROOKLYN, N. Y.

121 NASSAU AVENUE

BROOKLYN (GREENPOINT), N. Y.

УВАГА! — НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

ЗА ПОЧИНОМ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ МІСТА НЮАРКУ

20-ЛІТНЯ РІЧНИЦЯ СВІТЛОГО ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 6, 1938)

В УКР. ГАЛІ, 59 ВЕАСОН СТ., У ГОДИНІ 2:30 ПОПОЛ.

Українці! Памятаймо, що тепер цілий світ звернув свої очі на українську справу. Тому мусимо себе всюдю гідно репрезентувати. Не сміє нікого з нас бракувати на цім торжественнім святі.

257

Укр. Центральна Рада.

УВАГА!

УКРАЇНЦІ В ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.!

УВАГА!

СТАРАННЯМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ

при співучасті всіх Українських Національних Організацій міста Джерзі Сіті

відбудеться

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 6, 1938)

В ГАЛІ У. Н. ДОМУ, 181-183 FLEET ST., JERSEY CITY, N. J.

Початок 7. вечір.

Вступ вільний.

Шановна Українська Громадо! Свято зачнетесь поминальною панахидою за погблих героїв Української Армії. Відслужить о. совітник В. Лотович. Підчас панахиди члени О. Ч. Січі з Джерзі Сіті і з Нью Йорку віддадуть при могили належну почесну прислугу борцям за голю. Свято кінчиться на галі У. Н. Дому прегарним концертом. В програму концерту входять хоральні точки під орудою дириг. В. Гелі. Дует, скрипка-п'яно, п. і панна Дмитрів. Деклямації і Реферати в англійській і українській мовах.

Простіться Українське Громадянство прибути до церкви на панахиду, а також на концерт до галі. Хай Ваша присутність звеличає пам'ять борців Української Армії.

Уряд Центрального Комітету.

УКРАЇНКИ І УКРАЇНЦІ ФІЛІДЕЛЬФІ, ЧЕСТЕР, БРИДЖПОРТУ, КОТСВІЛ, КЛІФТОН ГАЙТС, ФІНКСВІЛ, КЕМДЕН, ВІЛІМСТАВІ І ОКОЛИЦЯ!

ПОВІДОМЛЯЄМО ВАС, ЩО

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 6, 1938)

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 849 НОРТ ФРЕНКЛІН УЛІЦЯ, В ГОДИНІ СЕМІЙ ВЕЧОРОМ, ВЛАШТОВУЄТЬСЯ

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

У 20. РІЧНИЦЮ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ НА ЗАХІДНІХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ, з багатою програмою.

До участі в програмі Свята запрошені всі хоріві і музичні товариства, які і поодинокі музичні і співучі сили міста Філадельфії. Дотепер зголосили свою участь в програмі Свята: Хор ім. Кошиця, Козацький Хор, Українська Бандя (дути оркестра) під проводом проф. Ф. Дубаса, пані Анна Мельник і п. Теодор Савистун зі сольовими співами, піаністка Маріяна Кіс, панна Оля Кінаш з деклямацією. Святочні промови.

Українці й Українки. По світовій війні на руїнах колись могутньої австрійської монархії на Західних Землях України в боротьбі від-родилася Українська Держава, якій через захланність сусідів, поляків, москалів і румунів, не вдалося закріпити свого існування. Однак від 1918 року дотепер боротьба за закріплення Української Держави не перестала. Таке закріплення може наступити, всі наші люди зуй-від одностайно виступати в обороні своїх прав. Тому дуже важним є, щоб ми всі тепер були об'єднані одним стремлінням, одною думкою. В такім об'єднанні настроях святкуймо 20. річницю Відродження Української Держави.

Брати і Сестри! Всі беріть участь у Святі Української Держави.

Святом проводять ветерани Української Армії, згуртовані у Стрілецький Гурток ч. 1. Вся користь зо Свята піде інвалідам Укр. Армії.

Всі товариства, що мають українські прапори, просимо зголоситися до впорядків підчас Свята.

257

БУДЕ БИТИСЯ ДАЛІ.

Чанг-Кай-Шек, начальник китайських військ, каже, що, не зважаючи на останні невдачі китайських армій, він воює далі.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В. Г., Гайтсдейл, Па. — Пишете, що ми дотепер не маємо держави тому, що внас є багато „хрунів“, які продаються „за кусень ковбаси“. Можливо. Та всетаки Ви робите поважну помилку, коли думаєте, що кожний, хто не думає так як Ви і не надіється до тої політичної партії, що Ви, вже мусить бути „хрунь“. Демократична система вимагає більш ніж одної політичної партії. Одна політична партія означає диктатуру.

А. Х., Нью Йорк, Н. Я. Цього роду збірок, коли вони не переслані через Об'єднання, не проголошують.

Я. К., Дітройт, Міш. — Ваша думка, щоб разом на один день скинути протестатції віча, то вони матимуть успіх, є дуже добра і Ви, коли не помиляємося, вже раз у тій справі містили у нас допис. Цю справу дискутують наші центральні установи. Вона має ті прикрі сторони, що є багато місцевостей, які не мають місцевих бесідників. А тих бесідників, що є в більших осередках, не вистає для всіх. Як Ви читали в відозві Об'єднання, воно стануло саме на такому становищі, щоби по можливості всі справляли протести одного дня.

В. М., Філадельфія, Па. — Ми дістали вже один допис у справі Каледжу в Стемфорді і цей допис буде небагато поміщений. Супроти цього Ваш допис відпадає.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОМІЧ МАЛА В ДІЛАХ ПОЖИТОЧНІША, НІЖ ВЕЛИКА НА СЛОВАХ.

Ми, нижче підписані виходці з рідних земель України, хочемо висказати свою думку та зложити жертву на закріплення і загосподарювання української влади на Закарпатті. Наша думка така, що всі ми повинні прийти з грошевою підмогою нашої молодій автономній державі і зложити на ту ціль дар, або дати безпроцентну позичку на розбудову кооперативного промислу і торгівлі Закарпаття. Бо промисл і торгівля це корм і кров нації. А всі ми добре знаємо, в чіх руках сьогодні знаходиться промисл і торгівля в Закарпатській Україні.

Така поміч буде варт більше, ніж декілька голословних слів, що їх пишуться нині в пресі й виговорюються на вічах.

Микола Сукар, Пилип Савчук, Бруклін, Н. Я.

НАЙКРАЩИЙ МАЙДАН І НАЙКРАЩА ВУЛИЦЯ НА СВІТІ.

Деякі лондонські часописи займалися недавно справою, який майдан і яка вулиця на світі найкращі. І дійшли до переконання, що найкращим є майдан деля Конкорд у Парижі, а найкращою вулицею на світі є Елізейські поля у столиці Франції.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

УКРАЇНСЬКІ ВИБОРЧІ ПРОМО-ВИ НА РАДІО В НЬО ЙОРКУ.
Представники Безпартійного Комітету для Вибору Томаса Е. Дуги губернатором стейту Нью Йорк будуть промовляти в справі цього вибору по українській мові станції WHOM у Нью Йорку, 1450 Кс., в суботу, 5 листопада, в неділю, 6 листопада, кожного разу від 7 год. до 7:15 вечором.

УКРАЇНСЬКА РАДІОВА ПРОГРАМА В ПІТТСБУРГІ.
Наступна українська радіова програма буде розіслана в найближчу неділю, 6 листопада, від 2:10 до 2:45 Р. М. (EST) з радіостанції WHN, Penn. Albert Hotel, Greensburg.
У програмі візьме участь оркестра добр. Сіккі й добр. Тимочка з Бударона, Норт Сайд Пітсбург, та будуть промовляти бесідники Республіканської й Демократичної Партії про вибори. В справах оголошень ювілей підружжя життя, шлюбів, уродили або інших подібних родинних оказій проситимуться до аранжера Української Радіограмми: Mr. Nick Arseny, 854 N. Lincoln Ave., N. S. Pittsburgh, Pa., або просто до Ukrainian Radio Hour, Greensburg, Penn. Albert Hotel.

УКРАЇНСЬКА РАДІОПРОГРАМА В КЛІВЛЕНДІ, О.
Заходом Української Гр.-Кат. Церкви св. Петра і Павла буде передана „Листопадове Свято“ через Radio W. H. K., 1390 Кс., в неділю, 6 листопада, від 12:15 до 12:45. На радіо виступим м. ш. хор під управою диригентів В. Шостачка, Соля, дуети, Музика під управою о. В. Миренкова.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК, Н. Я.

Демократичний похід і масове віче.

Дня 7-го листопада ц. р. відбується в год. 8:30 вечором, в салі Українського Народного Дому під ч. 217 Іст 6 вул. в Нью Йорку масове передвиборче віче, влаштоване на честь асемблемена Степана Яреми. Перед вічем буде влаштована автомобільна і піша парада вулицями 8-го дистрикту аж до вічевої салі. На вічу будуть промовляти кандидати на міські і стейтові уряди.

Просимо всіх тих, що мають автомобілі, взяти в тій параді участь. Обов'язком усіх українців є взяти якнайчисленнішу участь у тих парадах, щоб тій заманіфестувати перед своїм дистриктом велику популярність нашого кандидата Степана Яреми, а також нашу силу.

Степан Ярема на уряді асемблемена впродовж трьох ліг здобув собі добрий рекорд на службі для суспільности, зокрема для свого дистрикту, а також здобув собі признання серед американських політичних кол.

Ми, українці, повинні бути горді з того, що один зпоміж нас вибивається на високе становище та здобуває тим признання не лише для себе, але й для нас усіх.

Ми повинні в тому напрямку дати нашому асемблеменові якнайбільшу піддержку. Бо його противники не сплять. Вони завзято працюють, щоби повалити його, та на його місце всадити якогось свого чоловіка.

Тому всі, як один, на похід і на віче!

Іван Слободя, виборчий завідувач.

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ

НАПЕРЕДОДНІ ІСТОРІЧНА ПОВІСТЬ В ДВОХ ТОМАХ
Написав
Остан П. Білозерський.
ЦІНА \$1.00.
в Книгарні „Свободи“
81-83 Grand Street,
або P. O. Box 346,
Jersey City, N. J.

СОЮЗ УКРАЇНОК

ВІДДІЛ Ч. 18. У ДЖЕМЕРІШ, ЛОНГ АЙЛЕНД.

устроює :

КОНЦЕРТ І БАЛЬ

У НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 6, 1938)

В AMERICAN LEGION HALL

91-11 — 101 AVENUE (BETWEEN 91st & 92nd STREETS)

OZONE PARK, N. Y.

Смачні перекуски (краєві голубці). — Музика Дж. Кузіва.

Початок у год. 5. веч. 257-9

Вступ 40 центів.

УВАГА! ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКР. НАЦІОНАЛЬНИХ

ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

торжественно святкуватиме

ВЕЛИКИМ КОНЦЕРТОМ

ДВАЙЦЯТУ РІЧНИЦЮ

В ПАМ'ЯТЬ ВЕЛИКОГО ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

Української Нації до Волі й Державности

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 6, 1938)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

214 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.

Початок у год. 3. пополудні. — Вступ 25 центів.

Підчас великої Служби Божої в церкві св. Володимира, о. Ф.

Чаплинський відправить жалібною панакхидо за упокій полаганих героїв.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

Хорові виступи під управою п. Михайла Ядровського. Музичні

виступи під управою п. Павла Бемка. Промовлятимуть в укр. мові

співредактор „Свободи“, п. Е. Ляхович, в англ. мові п. Юрій

Картяк.

Проситимуться всі Укр. Нац. Організації нашої громади до виступу

підчас правління панакхиди та рівнож до якнайчисленнішої участі

в концерті.

Центральний Комітет.

ЗНАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ТРЕБА ПРОДАВЦІ ТІСТ НА ДОЛІШНІЙ ЧАСТИНІ СХІДНОЇ СТО-

РОНИ МІСТА НЬО ЙОРК. Вимагається

знання української й польської мов. Також досвід в певній галузі, як

поживні, хлібні, тістах, тощо. Голоситися до:

NEW WARSAW BAKERY

534 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN, N. Y.

СОВЕТСЬКІ МОВЧАЛЬНИКИ

Співробітник „Безбожника“

(з 1. вересня ц. р.) відізвав

„мовчальників“, які живуть у

містечку Сальську біля Росто-

ва. „Мовчальники“ зовсім явно

не признають советської вла-

ди, вважаючи її безбожною,

однак всі державні обов'язки

виповнюють як слід. Із сусіда-

ми, що признають советську

владу, вони зовсім не гово-

рять. На базар вони виносять

свої товари і продають мовч-

альників: підіймуть один палець, зна-

чить коштує одного рубля,

два пальці — два рублі. Серед

мовчальників є письменні, од-

нак вони ні російських кни-

жок ні часописів не читають.

Діти мовчальників не ходять

до школи, лиш учаться вдома.

На випадок недуги мовчальни-

ки не звертаються ні до со-

ветських лікарів ні до фельд-

рів. У виборах мавчальники не

брали ніякої участі. Відмови-

лись теж від усіх виборчих

прав. Тамошня влада вислала

була фірми та легкі авта, щоб

мовчальників доставити до ви-

борчих льокалів. Коли мов-

чальники це запримітили, за-

чинили свої дома і вийшли з

села на цілий день.

Співробітник „Безбожника“

намагається навязати розмову

до „мовчальниці“ Литвинович:

— Здорові були — каже.

Жінка мовчить.

— Де ваш муж?

Мовчить.

— Маєте діти?

Мовчить.

— Як вам живеться?

Мовчить.

Яку релігію ті люди визна-

ють, співробітник „Безбож-

ника“ не довідався. Він зачу-

вав лише, що деякі з них мо-

лялись до відбитки неба в кад-

ці з водою і тому їх назива-

ють „кадниками“.

Очевидно „Безбожник“ до-

магається від уряду проголо-

сити мовчальників „кулацьки-

ми саботажниками советської

влади“.

Коли жінка найменше говорить.

— Коли твоя жінка наймен-

ше говорить?

— У лютім.

— Чому?

— Бо тоді найкоротший

місяць.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

СПІЛЬНИЧКИ ДО ВЕДЕННЯ
„дресе стору“ з невеликим капіталом
пошукує бізнес, вироблений черв
понад два роки. Розвий бізнесу
бить ведення його за власної
одної людини. Треба доглядати бі
несу, як я буду виходити на закуп
товару. Голоситися в день, пєчір
неділю на адресу:
MARY SZKODYNSKA,
339 E. 14th St., New York City.

ДИСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

Українська греко-католицька цер
ков Успенія Преч. Діви Марії в
Централія, Па., пошукує ДЯКОУЧ
ТЕЛЯ, який потрапить промовляти
хор, давати представлення і концер
ти, учини „дні, вєсти дєсенфорєсє.
Має бтун терезий і в мєждєх лїст.
Посаду може обияти сейчас. Цїна
пїсля угоди. Зголошення промв
ти до касєра: Myron Komarnicki,
East Centre St., Centralia, Pa.

УВАГА!
Хто хоче
доглядати
щось пїльнє
го й бтун пє
сїмним шє
життя, неєа
пїльнє по лї
строний магічний каталог і поє
нення. Інтерєсовані будуть задо
лені. Пїшїть зараз мнї, задо
кїлька марок, до: Practical Sales Co.,
1219 N. Bell Ave., Dept. 8, Chicago, Ill.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до
12. Ввєчїр від 6 до 8, а в недїлі
рано від 10 до 12.

МИХАЙЛО КАНЮК
УКРАЇНСЬКИЙ
ПОХОРОННИК
2321 W. CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.
Модерна каплиця.
Добра обслуга.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ
ВСІХ
Телефон: Armistage 4575
Тел. до дому: Seeley 0293.

ДОМИ НА ПРОДАЖ
ХОЧЕТЕ НАБУТИ ДІМ ЗА МІСТОМ?
7 кімнат і сім лотів. Всякі поліп
шення. Курник. Гардаж. Город і сад.
Ціна \$4,000. Сплата за умовою. Го
лоситися до:
D. KULEBA,
1613 Seventh Street,
Prospect Hts., Trenton, N. J.

ПІРСЬКИЙ ЧАЙ НА ГРУДИ
Це славне європейське природне
средство приносить чудові пере
досвідки тим, що терплять на черг
КАШЕЛІ І ЗАДУХУ. Ціна \$1. за паке
Посилайте замовлення до:
Mrs. GRETA LESKOVAR
507 E. 73rd St., New York, N. Y.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ
НА 1939 РІК.
Чудові Краєвиди. Патріотичні, Ре
лігійні. Дівчата і Діти в рїжних по
зах. Свята зазначені червоно, пости
зазначені рїжко. Ціна одного Ка
лендаря з пересилкою 25 ц. 5 Ка
лендарів за \$1.00. 12 Календарів \$3.75.
50 Календарів \$7.00. 100 за \$12.50.
Діти бізнесменів друкуємо Календарі
з їх фірмою за малою оплатою
за друк. Рїздяні картичкї блискучі
„Христос Раждаєся“, або картичкї
в формї книжочок з відповідними вір
шам, ціна за дозин 60 ц. 50 карток
\$1.75. 100 карток \$3.00 з пересилкою.
Замовлення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th ST. NEW YORK, N. Y.

ДАРМ пробка
ЗІЛЛЯ
МІЛЕРТОН LAXATIVE
Мілертон є приймний і легкий
до заняття.
Мілертон дає найкращі успіхи,
коли його вживається тільки в ко
нєчності, а тоді заживається його
або зараз перед нічним сп
чинком, або по встанню рано.
Мілертон не виробляє привычки.
Одна велика КОРОБКА \$1.00
вистає майже на цілий місяць.
Спеціальна оферта читачам
„Свободи“:
[] \$1.00 за одну коробку
Мілертону
[] \$1.50 за дві коробки
Мілертону
[] \$2.00 за три коробки
Мілертону
Питайте за зіллям Мілертон у
вашій сусідній аптї, а як там
його не мають, то пїшїть до:
J. S. MILLER, Inc., Dept. U,
P. O. Box 628, Newark, N. J.

МІРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без рїжнїх, як далеко проїз
Ньюарком. Вразї потреби теле
фонуєте до нас. Обслуга шир
і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удєрєтєнер
заряджує погребам по пїні та
пизький, як \$150. Обслуга
найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: Orchard 4-8088.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В АНСОНІ. КОНН., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
ЗАХОДАМИ ЗЛУЧЕНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АНСОНІ, КОНН.

ВЕЛИЧАВЕ ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО
В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 6, 1938)
Велика Служба Божя і Панахида в годині 10. рано в церкві,
де повинні всі українці явитися.
Пополудні точно в годині 4. ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ
в „Лїберті Гол“ при Мейн'ї ул., в Ансонї, Конн.
Концертна програма ліберальна: Хор мішаний, мужєський, соля,
деклямації під проводом батутї п. Р. Гвоздєвич. Реферати на тему Свята
в мовї українській п. О. Мерещак, в американській мовї п. В. Буката з
Елізабет, Н. Дж. — На це свято кїльє святий обов'язок всіх місцевих і
позамісцевих українців. — Вступ на концерт 25 ц. — Увєсь чистий дохід
призначений для українських інвалїдів.

ПОЗІР! ПАСЕЙК, КЛІФТОН, ГАРФІЛД, ПАТЕРСОН І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
ЗАХОДОМ З. ПАСЕЙСЬКИХ ВІДДІЛІВ УКР. НАР. СОЮЗУ,
а то: Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42; Тов. ім. Івана Франка, від. 97; і Українська Січ,
від. 182 у Клифтон, Н. Дж.
устроюється перший раз в Пасейку

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, 5-го ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 5, 1938)
В УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ГАЛІ, 47 NOPE AVE., PASSAIC, N. J.
Початок у год. 7:30 вечором. Музика добірна. Вступ 25 центів.

Комітет запрошує всіх членів згаданих товариств прийти численно та своєю
привністю звеличати цей баль. Докажїм, що в нас є сила і єдність! Запрошуємо всіх
громадян міста Пасейку і околиці і всіх симпатиків прийти на цей баль та привести своїх
знайомих. — За добру й приємну забаву ручить — Комітет.

ПОЗІР! ПАСЕЙК, КЛІФТОН, ГАРФІЛД, ПАТЕРСОН І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
ЗАХОДОМ З. ПАСЕЙСЬКИХ ВІДДІЛІВ УКР. НАР. СОЮЗУ,
а то: Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42; Тов. ім. Івана Франка, від. 97; і Українська Січ,
від. 182 у Клифтон, Н. Дж.
устроюється перший раз в Пасейку

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, 5-го ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 5, 1938)
В УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ГАЛІ, 47 NOPE AVE., PASSAIC, N. J.
Початок у год. 7:30 вечором. Музика добірна. Вступ 25 центів.

Комітет запрошує всіх членів згаданих товариств прийти чис